

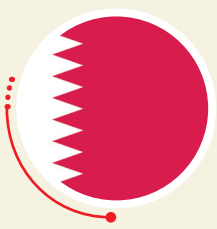
تحکیم روابط با مسکو

نخست‌وزیر ارمنستان با بیان اینکه روابط ایروان -مسکو در حال تحول است، گفت که ارمنستان به دنبال تحکیم روابط با روسیه است. نیکول پاشینیان، نخست‌وزیر ارمنستان گفت که ایروان روابط با مسکو را تحکیم خواهد کرد. خبرگزاری تاس به نقل از پاشینیان گزارش داد: «روابط با روسیه در مرحله تحول است. اطمینان دارم که این تحول سازنده است. بر این اساس، ما به مسیر تقویت روابط با روسیه ادامه خواهیم داد.» او افزود که «گفت‌وگوهای سیاسی ما فاعالانه ادامه خواهد یافت.» مسکو پیشتر با اعلام حمایت از تمامیت ارضی و حاکمیت ملی ارمنستان بر اهمیت روابط عمیق میان دو کشور تأکید کرده بود. «سرگنی لاوروف» وزیر امور خارجه روسیه در سفر به ارمنستان در ۲۱ اردیبهشت‌ماه گفته بود: «مسکو به دنبال حفظ ارتباطات امنیتی نزدیک با ایروان است و تمایل خود را به مشارکت فعال ارمنستان در سازمان پیمان امنیت جمعی اعلام می‌کند.»

اسرای کشته یا آزاد؟

ترامپ هشار داد عملیات رژیم صهیونیستی در غزه می‌تواند هم جان زندانیان صهیونیست نزد حماس را به خطر بیاندازد، و هم به آزادی آنان منجر شود. او بر غیرقابل پیش‌بینی بودن تحولات جنگ تأکید کرد. «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا گفت زندانیان صهیونیست نزد مقاومت حماس در غزه ممکن است به دلیل عملیات جدید اشغالگران در شهر غزه با خطر بیشتری روبه‌رو شوند، اما «آنها همچنین ممکن است به همین دلیل آزاد شوند.» این اظهارات در پی آن مطرح شد که خبرنگاران از دونالد ترامپ سوالاتی می‌پرسیدند و از او درباره نگرانی زندانیان آزادشده و خطر یورش جدید رژیم صهیونیستی به شهر غزه برای جان زندانیانی که هنوز در اسارت مقاومت در غزه هستند، سوال پرسیده شد. ترامپ می‌گوید: «آن‌ها ممکن است در معرض خطر بیشتری باشند. آنها همچنین ممکن است به همین دلیل آزاد شوند. در جنگ، اتفاقات عجیب زیادی رخ می‌دهد. نتایج زیادی رخ می‌دهد که هرگز فکر نمی‌کنید قرار است اتفاق بیفتد.»

شرط قطر برای صلح

سخنگوی وزارت خارجه قطر در سخنانی تأکید کرد که دوحه برقراری هرگونه صلح با رژیم صهیونیستی را منوط به حل و فصل عادلانه مسئله فلسطین می‌داند. «ماجد الانصاری» مشاور نخست‌وزیر و سخنگوی وزارت خارجه قطر در گفت‌وگو با شبکه آمریکایی اظهار کرد: قطر همواره بر این باور بوده که مسئله فلسطین یک موضوع عربی است که باید راه حلی عربی-اسرائیلی برای آن پیدا شود. بدون حل این مسئله، تصور صلح فراقبر در منطقه بسیار دشوار خواهد بود. الانصاری در گفت‌وگو با شبکه سی‌ان‌ان افزود که بیانیه اخیر شورای همکاری خلیج فارس آینده توافقی‌ها و تفاهم‌های منطقه‌ای، از جمله توافقی «ابراهیم» سال ۲۰۲۰ (عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی) را زیر سؤال برده و حتی اسارات نیز در مواضع خود به این موضوع اشاره کرده است. الانصاری تأکید کرد: صلح در منطقه موضوعی دوجانبه نیست، بلکه ساختاری امنیتی در سطح منطقه‌ای است که هسته اصلی آن حل و فصل مسئله فلسطین است.

را به عنوان شریک آسیایی منتخب عربستان سعودی تضعیف کند. به‌طور مشخص‌تر، توسعه کریدور اقتصادی هند-خاورمیانه-اروپا (IMEC) که در آن عربستان سعودی به همراه امارات متحده عربی، باید به یک قطب محوری برای اتصال هند به اروپا تبدیل شود، ممکن است در صورت تغییر محاسبات استراتژیک عربستان به سمت پاکستان، شتاب خود را از دست بدهد. حتی اگر همکاری تجاری ادامه یابد، حفظ اعتماد سیاسی دشوارتر خواهد بود و این امر بر سرنوشت کریدوری که به عنوان وزنه تعادلی در برابر ابتکار کمربند و جاده (BRI) چین معرفی شده بود، سایه تردید می‌افکند.»

نهادهای امنیتی هند همچنین نگرانند که این پیمان ممکن است پاکستان را در رقابتش با هند جسورتر کند. اگرچه مقامات سعودی اصرار دارند که این توافق علیه دهلی‌نو نیست، اما به هروزی تعهد رسمی ریاض به اسلام‌آباد را نمی‌توان نادیده گرفت.

تحلیلگران هندی معتقدند که این تحول می‌تواند مشارکت دفاعی دهلی‌نو با اسرائیل را، که پیش از این نیز در زمینه اطلاعاتی و تسلیحات پیشرفته با یکدیگر همکاری دارند، تسریع بخشد. بنابراین، تصور فزاینده از یک محور امنیتی-نوظهور سعودی-پاکستان ممکن است به‌طور غیرمستقیم، هند و اسرائیل را به یک همکاری استراتژیک نزدیک‌تر سوق بدهد. درحالی‌که هند احتمالاً از هرگونه گسست علنی با ریاض اجتناب خواهد کرد، اما ممکن است با گسترش همکاری‌ها با اسرائیل، آمریکا و شرکای اروپایی، بی‌سروصدا در سیاست خارجی خود بازنگری کند.

راندر جاییسوال، سخنگوی وزارت امور خارجه هند روز پنجشنبه در یک نشست خبری هفتگی به خبرنگاران گفت: «هند و عربستان سعودی همکاری استراتژیک گسترده‌ای دارند که در چند سال گذشته به‌طور قابل توجهی عمیق‌تر شده است. ما انتظار داریم که این همکاری استراتژیک منافع و حساسیت‌های متقابل را در نظر بگیرد.»

یک مقام ارشد سعودی به رویترز گفت که عربستان باید همزمان با تقویت روابطش با پاکستان، رابطه خود را با هند که رقیب پاکستان و قدرتی هسته‌ای است هم متعادل نگه دارد. او گفت: «روابط ما با هند اکنون قوی‌تر از هر زمان دیگری است. ما به رشد این رابطه ادامه خواهیم داد و به هر طریقی که بتوانیم در جهت صلح منطقه‌ای مشارکت خواهیم کرد.»

آثار منطقه‌ای

پیمان دفاعی متقابل میان عربستان سعودی و پاکستان، نه‌تنها برای توازن امنیتی در خلیج فارس و آسیا، بلکه برای رقابت جهانی بر سر نفوذ میان آمریکا و چین نیز یک تحول بزرگ محسوب می‌شود. بنابراین، ممکن است پیمان‌های دفاعی متقابل بیشتری بین کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) و آسیا در آینده منعقد شود. در بحبوحه کارزارهای نظامی جاری اسرائیل، و اکنون احتمالاً برای ایجاد موازنه در برابر محور ریاض و اسلام‌آباد، بسیاری از کشورهای خاورمیانه نیاز فوری به تقویت بازدارندگی ملی خود را احساس می‌کنند.

با توجه به اینکه حمله اسرائیل در دوحه به عنوان یک عامل تسریع‌کننده عمل کرد، عربستان سعودی و پاکستان فصلی هنوز غیرقابل‌پیش‌بینی از تغییر و تحولات ژئوپلیتیکی را در خلیج فارس و آسیا آغاز کرده‌اند که در آن، امنیت ملی راهنمای اصلی آن‌هاست.

همزمان، این توافق می‌تواند به شکل‌گیری صف‌بندی‌های جدیدی در خارج از منطقه نیز دامن بزند؛ هند که از آغوش گشودن ریاض به روی اسلام‌آباد ناخشنود است، ممکن است مشارکت نزدیک خود با اسرائیل را تعمیق بخشد و یک محور همکاری متقابل ایجاد کند که از جنوب آسیا تا شرق مدیترانه امتداد می‌یابد. این تغییر همچنین سایه تردید جدیدی بر آینده کریدور اقتصادی هند-خاورمیانه-اروپا (IMEC) می‌افکند؛ پروژه‌ای که موفقیت آن به اعتماد سیاسی پایدار میان عربستان سعودی و هند نیز بستگی دارد.

چینی‌ها نگاه خاصی به این توافق دارند. لی شیجون، پژوهشگر «مرکز تحقیقات چین و عرب در زمینه اصلاحات و توسعه» در گفت‌وگو با شینهوا، نسبت به تفسیرهای اغراق‌شده درباره این توافق هشدار داد. او تأکید کرد که این توافق نه یک تصمیم آنی و شتاب‌زده و نه یک واکنش هدمند به یک رویداد خاص است.

لی به شینهوا گفت که عربستان سعودی در سال‌های اخیر با در نظر گرفتن عوامل ایدئولوژیک، جغرافیایی، انرژی و امنیتی، علاقه شدیدی به توسعه روابط با پاکستان نشان داده است. او افزود که علاوه بر حمایت متقابل در منافع اصلی، عربستان سعودی وام‌های قابل توجهی را تعهد کرده و سرمایه‌گذاری خود در پاکستان را گسترش داده است که اهمیت این اقدامات آشکار است. لی افزود: «بنابراین، انعقاد پیمان دفاع متقابل میان دو کشور، در نهایت یک نتیجه طبیعی از روند متنوع‌سازی سیاست امنیتی و دفاعی عربستان سعودی و تعمیق روابط ریاض و اسلام‌آباد در حوزه امنیتی است.» او گفت: «این اقدام به رهبری عربستان سعودی، به ترویج بحث و عمل در مورد مفهوم دفاع جمعی در میان کشورهای شورای همکاری خلیج فارس کمک خواهد کرد.»

اغلب ناظران، این توافق را ایجاد نوعی بازدارندگی در برابر اسرائیل می‌بینند. زلمی خلیل‌زاد، دیپلمات سابق آمریکایی با تجربه طولانی در افغانستان و پاکستان، نسبت به این توافق ابراز نگرانی کرد و گفت که این توافق در «دوران خطرناکی» منعقد می‌شود. خلیل‌زاد در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «پاکستان سلاح‌های هسته‌ای و سامانه‌های پرتابی پیشرفته‌ای دارد که می‌توانند اهدافی را در سراسر خاورمیانه، از جمله اسرائیل، هدف قرار دهند. این کشور همچنین در حال توسعه سامانه‌هایی است که می‌توانند به اهدافی در آمریکابرسند.»

با توجه به عدم افشای جزئیات توافق، بر اساس آنچه در بیانیه وزارت امور خارجه پاکستان باز یافته و تجاوز به هر کدام از طرفین را تجاوز به هر دو طرف معرفی کرده، مشخص نبودن اقدامات ریاض و اسلام‌آباد در صورت تجاوز به طرف دیگر باعث می‌شود نتوان این تعهد را تعهدی مشابه ماده ۵ ناتودانست.

بر اساس اعلام وزارت امور خارجه ایران، فیصل بن‌فرحان، وزیر امور خارجه عربستان سعودی در تماس تلفنی با سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، تهران را در جریان توافق دفاعی اخیر عربستان با پاکستان قرار داد.

مسئله هند و IMEC
برای هند، این پیمان دفاعی چندین زنگ خطر استراتژیک را به صدا در می‌آورد. موسسه ایتالیایی مطالعات سیاسی بین‌المللی در تحلیلی نوشته است: «این توافق در بحبوحه یکی از گرم‌ترین دوره‌ها در روابط عربستان و هند صورت می‌گیرد. دهلی‌نو نگران است که آغوش گشودن ریاض به روی اسلام‌آباد بتواند جایگاه خودش

